

STEUNMAATREGEL TUINBOUW VEREIST VERLENGING

Kernboodschap

De coronacrisis treft teelt- en handelsbedrijven tuinbouw hard. Door actief en inventief inspelen op marktontwikkelingen, totale schade sector beperkt gebleven. Herstel blijft uit bij aantal markten en producten. Schade duurt voort, liquiditeitsproblemen houden aan en investeringen (in verduurzaming) uitgesteld. Daarom noodzakelijk steunmaatregel te verlengen, op basis van huidige budget dat forse onderuitputting kent.

Kengetallen

De tuinbouw is een Topsector van de Nederlandse economie

- 23.780 bedrijven; 350.000 werknemers (loonsom 2 miljard euro / jaar)
- Productieareaal: 100.000 ha; productiewaarde: jaarlijks 20 miljard euro
- Exportwaarde: jaarlijks 28 miljard euro; importwaarde: 9,7 miljard euro
- Sterke internationale oriëntatie én positie
 - o Export bereik: ruim 150 landen; sourcing import: ruim 130 landen
 - o Als internationale draaischijf cruciaal voor andere landen

Bijzonder karakter

De tuinbouw kenmerkt zich door een cyclus van veredeling, vermeerdering, productie- en verkoop met levend materiaal dat niet plots is uit of aan te zetten. Uitkomst cyclus is een continue stroom producten die in kort en efficiënt teeltproces als vers is te verkopen en te gebruiken. De planning, teelt en afzet vereist zorgvuldig en fijnmazige logistiek proces van zaad en plantgoed tot groente, fruit en sierteeltproduct bij consument.

Impact en aanpak coronacrisis

Wereldwijde maatregelen om verspreiding coronavirus in te dammen, zorgen voor ontwrichting van productie cyclus en het logistieke proces. Dit heeft direct impact op prijsvorming van hele aanbod, met als direct gevolg (forse) omzetsderving, liquiditeitsproblemen en (handels)kredietbeperkingen bij bedrijven. Door het vers-karakter heeft teveel aan product direct (vrijwel) geen waarde. Het afvoeren ervan brengt extra kosten met zich mee. Tegelijkertijd is er de wetenschap dat bij groenten en fruit verstoring in het productieproces nu, impact heeft op de beschikbaarheid van gezond voedsel op de middellange termijn (2-4 maanden). In de sierteelt kennen veel bedrijven continu kort-cyclisch proces (van 6-10 weken) van aanplanten en oogsten om zo een stabiele factor in de markt te zijn. Door acute vraaguitval (m.n. sierteelt en groenten voor horeca en catering) is de schade miljarden euro's. Daarnaast ontstaat uitwaai van effecten naar verwante bedrijvigheid in tuinbouwcluster, zoals toelevering en techniek. Ook daar is vraaguitval wereldwijd. Sector werkte zelf hard aan oplossingen voor knelpunten; gezamenlijk in crisisorganisatie Coronacrisis Tuinbouw. Greenports Nederland coördineerde en faciliteerde aanpak door bijeen brengen kennis en netwerk. Thema's:

- **Arbeid; gezondheid en beschikbaarheid personeel**
 - o Protocollen voor coronamaatregelen bij huisvesting, vervoer en werkvloer
 - o Platforms matchen vraag en aanbod; Green Lanes voor arbeidsmigranten
- **Financiën; in de kern gezonde bedrijven mogen niet omvallen**
 - o Uitwerken en benutten noodmaatregelen (Noodkrediet, NOW, uitstel betalingen)
 - o Extra steunmaatregel voor de tuinbouw
 - o Overeind houden 'financiële dragers' import en export (beschikbaarheid en betaalbaarheid exportkredieten e.d.)
- **Logistiek; ontwrichting wereldwijde maatregelen beperken**
 - o Green Lanes voor vrachtransport binnen de EU
 - o Beschikbaarheid vrachtruimte luchtvaart voor in- en uitvoer hoogwaardig product
 - o Betaalbaarheid risico's import en export (kredietverzekeringen e.d.)
 - o Lock downs elders (beperkt bereikbaarheid personeel en beschikbaarheid product)

Extra steunmaatregel tuinbouw

Acute vraaguitval resulteerde in enorme derving omzet (primaire sector) en bruto winst (handel). Circa derde bedrijven stond op omvallen. Generieke noodmaatregelen kabinet boden onvoldoende soelaas, door benodigde continuïteit van productiecycclus en cruciale periode (seizoenspiek in omzet en arbeid). Dit rechtvaardigde extra steunmaatregel, specifiek voor tuinbouw. Budget 600 miljoen euro afdoende; met name vanwege inspanningen van sector (talloze publieks- en afzetcampagnes) zelf en door heropenen afzetkanalen laat markt herstel zien. Geldt niet voor alle afzetmarkten en alle producten; herstel en dus voortduren schade houdt langer aan dan huidige periode steunmaatregel.

Vervolg

Inzet sector komende periode:

- Veilig blijven stellen gezondheid werkenden in de sector en financiële positie bedrijven
- Resterende knelpunten oplossen
 - o Nauwkeurig in beeld gebracht met effectanalyse (enquête bij ondernemers)
 - Essentie: aanhoudende liquiditeitsproblemen, uitstel investeringen
 - o Arbeid
 - Gezondheid en beschikbaarheid personeel
 - o Logistiek
 - Vrachtcapaciteit luchtvaart
 - Exportkredieten (en verzekering ervan)
 - Wereldwijde beperkingen voor reizen personeel
 - o Financiën
 - Optimaal benutten huidige steunmaatregel
 - Knelpunten oplossen voor bedrijven waarvoor regeling bedoeld
 - **Verlengen steunmaatregel**
 - Op basis van nu beschikbaar budget (restant 'oormerken')
 - Let op: (extra) eisen aan steunmaatregel niet nodig en ongewenst
 - o Met Tuinbouwakkoord commitment aan vergaande ambitie
 - Sprake van onderuitputting huidig budget van 600 miljoen euro (circa 50%)
 - Vooral door actief en inventief inspelen op marktontwikkelingen
 - o Leidt tot minder schade dan begin april te voorzien
 - o Sector gaat er dus prudent mee om!
 - Door politieke keuzes met criteria in steunmaatregel
 - o Drempel van 30% schade eigen risico; tegemoetkoming maximaal 70% van restant (= 49% geheel); plafonds in tegemoetkoming; aanvullende criteria voedingstuinbouw (m.n. minimaal 75% afzet in horeca / catering); verrekening met uitkering uit NOW
 - Tot 18 juni nog forse aanvragen te verwachten (aantal en omvang)
 - o Bedrijven wachten op verduidelijking / aanpassing criteria
 - Veilig stellen ambities van het Nationaal Tuinbouwakkoord (lange termijn verkenning loopt)

Vraag aan politiek

- Erkenning voor eigen initiatief en inzet sector
- Erkenning voor positieve inzet ministerie van LNV en goede samenwerking met sector
- Erkenning voor cruciale functie extra steunmaatregel voor behoud bedrijven en cluster
 - o In periode 12 maart t/m 11 juni
 - o **Noodzaak voor verlenging**
- Aandacht voor resterende knelpunten
- Erkenning voor belang van de sector; in Nederland, EU en elders in de wereld
 - o Werkgelegenheid, voedselzekerheid en innovatie op duurzaamheid
 - o Ook in tijd van omvangrijke crisis blijkt: **sector draagt bij aan gezondheid en geluk!**

Webinair “Van corona naar crescendo”

Opname; 25 juni: 12-15 uur

Doelgroep: netwerken GPNL, GPH en Topsector,

Verhaallijn Webinair “Van corona naar crescendo ”;

- Tuinbouwakkoord zet pad uit voor periode 2019 -2030
(dagvoorzitter; welkom, heel beknopte introductie; 3 min)
 - o Verdere uitwerking in zeven tafels
- Na eerste jaar forse interruptie: coronacrisis (“Events, dear boy, events”)
(dagvoorzitter naar eerste ‘gasten’ -> NJvK, AB en JB; 15 min; essentie: duiding !)
 - o Welke inbreuk pleegt crisis -> ervaringen en duiding Regiegroep
 - Wat legt crisissituatie bloot?
 - Arbeid, financiën en logistiek
 - Welke lessen trekken we uit periode crisismangement?
 - Samenwerking (breed netwerk), expertise (kennis), snel schakelen (slagvaardigheid; korte lijntjes tussen bedrijfsleven onderling en tussen bedrijfsleven en LNV) -> opmaat voor meer?
 - Impact crisis bij ondernemers -> resultaten enquête (AB)
 - Ook: actief én inventief inspelen op ontwikkelingen, ook indien onverwachts en ingrijpend
 - o Lees: advies commissie Remkes over stikstof
 - Welk ‘na-ijl-effect’ te verwachten?
- Kracht van het cluster -> divers, weerbaar en flexibel
(dagvoorzitter naar volgende gast -> CBS-woordvoerder; 10 min)
 - o Beschrijving cluster -> presentatie cijfers CBS
 - o Doornemen voornaamste kenmerken cluster
- Reactie vanuit NJvK , JB en AB op deze cijfers.
- Vervolg van Tuinbouwakkoord
(dagvoorzitter met nieuwe gast -> Judith Schueler van ACCEZ; 10 min)
 - o Scenario studie
 - Proces, denklijnen, ondernemers groepen, verbinding met regio’s, transitietafels en Verbinding met transitie thema’s/ tafel(s Wat gaan de transitietafels de komende maanden doen?)
 - o (dagvoorzitter met korte reflectie van AB, (2 minuten)
(dagvoorzitter met AB ; 5 min)
 - o Aankondiging Nationaal Tuinbouw Congres
 - Wat dan te verwachten
 - Presentatie inhoud vanuit scenario aanpak
 - Presentatie resultaten thematafels
 - Doorkijkje naar de toekomst
 - U bent alvast van harte uitgenodigd

Totaal: 55 min; met vijf minuten ‘schakeltijd’ -> in totaal een uur